

Svete rastline in mistične realnosti

Ali bi opisal različne faze svojega duhovnega in intelektualnega iskanja?

Sprva me je kot umetnostnega zgodovinarja, v šestdesetih letih, zelo zanimal šamanizem Srednje Azije. Odšel sem v Nepal, da bi študiral tibetanski jezik in dobil vpogled, ne v budizem, ki je prišel na Tibet v sedmem stoletju, ampak v prvotni šamanizem Bon-Po, ki je bil tam od vsega začetka. Odkril sem, da je motivika ikonografije mahajana budizma primerljiva z izkušnjami, ki sem jih kot študent imel z LSD. Ko sem bival v Indiji in na Sejšelih, sem prakticiral jogo. Toda bil sem preneroden, da bi dosegel razsvetljenje na tak način, ali pa je v bistvu vse skupaj ponavljanje zgodovinskih formul, katerih pravi smisel je izgubljen ali pozabljen. Obrnil sem se k šamanski tradiciji, in sicer tisti, ki se jo je kar najmanj dotaknil zamah civilizacije. Tisti na oddaljenih otokih Indonezije ali v Amazoniji. Obiskal sem obe področji. Prvo zunanje otoke Indonezije, začel s Sumatro. Več kot deset mesecev sem potoval proti jugu in vzhodu,

obiskal sem Sumbo, Sumbawo, Timor, Flores, Ceram in Ternate. Vzdrževal sem se kot profesionalni zbiralec metuljev, se imel odlično ter se soočil z uganko, ki so jo omenili že mnogi botaniki in ostaja nerazrešljiva. Zakaj takšna maloštevilnost psihoaktivnih rastlin v Starem svetu?

Iz nepojasnjene razloga imajo tropi Južne Amerike dejanski monopol nad rastlinami, ki producirajo halucinogene indole. Napisati scenarij evolucije, ki bi skoncentriral te spojine na enem mestu, na enem kontinentu, je nevhvaležno opravilo. Zadovoljil sem se s tem, da pač ni prvotnega šamanizma v Indoneziji, ki bi imel osnovo v psihoaktivnih rastlinah. Leta 1970 sem prvič odšel v Južno Ameriko. Preden sem šel, sem temeljito naštudiral Amazonski bazen. Po zaslugi dela Richarda Evansa Schultesa obstaja strnjeni korpus te vrste materiala. Osnovni halucinogeni Amazonije so triptamini takšne ali drugačne vrste, ki se običajno jemljejo v kombinaciji s harminom.

Odšel sem torej v Južno Ameriko in začel eksperimentirati s temi rastlinami: *ayahuasco*,

halucinogeno plezalko, na katero je prvič naletel leta 1853 Richard Spruce, in triptaminskimi njuhanci plemen Waika in Yanomamo. Postalo mi je jasno, da je izkušnja z LSD v profani družbi samo rob psihedeličnega kozmosa, da je trditev o LSD kot najmočnejši psihoaktivni spojini neutemeljena. S triptaminskimi halucinogeni se strahovito poveča aktivnost vizualnega korteksa. To so resnično pravi halucinogeni. Dominanten motiv je poplava vizualnih podob, katerih vsebine ne moreš prepoznati kot osebno ali kolektivno nezavedno. Bil sem fasciniran. Podrobno sem študiral Junga in pričakoval, da bodo motivi in ideje iz nezavednega vsaj približno homogeni po vsem svetu. Nasprotno, kar sem odkril pri intoksikaciji s temi rastlinami, je bil svet idej, vizualnih podob in noetičnih spoznanj neprimerljivih s katerokoli tradicijo, vključno z ezoterično. Vse je bilo onstran tega. Tako me je prevzelo, da sem to vzel za kompas svojega življenja.

Kakšen vpliv so imeli psihedeliki, v kreativnem smislu, na zahodno kulturo?

Na Zahodu je bil prvi stik s spremenjenimi stanji zavesti, ki so pustila svoj vpliv, povezan z opijem. Opij je bil glavna gonilna sila romantične imaginacije - Coleridge, De Quincy, Laurence Stern in številni drugi pisci so ustvarjali svet temačnih razvalin, pustih obal, zapuščenih samostanov. Brez dvoma jasen opis opijskega stanja. Potem, okrog leta 1820 Byron, Shelley in drugi začnejo eksperimentirati s hašišem. Začudo, verjetno zaradi kulturnih razlogov, hašiš ni nikoli vstopil v angleško literarno imaginacijo tako kot opij. Američanu F. H. Ludlowu je bilo prepuščeno, da pove o svojih poizkusih s kanabisovim želejem leta 1853, ko je bil še študent na Union Collegeu. Njegovo obnašanje je ostalo neznanka naslednjih sto let.

Obstajala je očaranost s tistim, kar sta Baudelaire in Gautier imenovala "umetni raj". V teh drogah so videli strahovito spodbudo za literarno imaginacijo. To prepričanje se je potem preneslo na ljudi, kot so Havelock Ellis, William James, na Nemca Kluserja in Lewina, ki sta v poznih devetdesetih letih prejšnjega stoletja izolirala meskalin. Do dnevorov LSD v šestdesetih je to bilo skoraj vse.

Vsi ti zgodnji raziskovalci so odkrili, ko je bilo takšno početje še legalno, da te snovi

povzročijo poplavo eidetičnih podob. Odprl se jim je vpogled v "mistične pokrajine", kot so jih imenovali. Imeli so občutek, da so vstopili v svet gnoze.

Ko je bil v šestdesetih letih LSD prepovedan, so bili kot posledica prepovedani tudi vsi drugi psihedeliki. Po opisih tega, česar so te spojine zmožne, jih lahko primerjamo z instant psihoanalizo. Vzameš snov ter z ozdravljenjem otroških travm in vpogledom v svoje stanje izgubiš nevrotično obnašanje. LSD je bil nekakšne vrste čudežna droga za psihološke probleme. Vse je ostalo pri tem, ker je raziskovanje postalo ilegalno, še posebno raziskovanje z ljudmi.

Navkljub vsemu obstaja široka "underground" skupnost, ki nadaljuje tipajoče iskanje na tem področju. Skupnost, ki je začela izoblikovati sliko delovanja teh substanc. Sliko, ki gre daleč preko freudovskih in jungovskih modelov. Kar temu nastajajočem nazoru daje še poseben zagon so izkušnje, ki jih imajo ljudje s psilocibinom. Psilocibin je aktivna halucinogena spojina v določenih vrstah gob, ki jih že tisočletja uporabljajo v višavju centralne Mehike. Pod vplivom psilocibina pride do izkušnje kontakta z govorečo entiteto - notranjim glasom, ki ga sam imenujem Logos. Logos govori Resnico - nesporno Resnico. Sokrat je imel svojega Daemona - svojega "Drugega", ki mu je posredoval sporočila. Lahkota, s katero psiloci-

Psilocybe mexicana

bin povzročata ta fenomen, je, s stališča materialista in redukcionista, zakoreninjenega v znanstveni tradiciji, naravnost čudežna.

Odločil sem se, da ta fenomen preučim, poizkusim in ugotovim: ali je to globlja raven psihe, ki se avtonomno pojavlja, v umu bivajoči "Drugi", s katerim se pogovarjam; ali je to izvenzemeljska inteligenca. Mogoče so vse to le divje hipoteze, toda do njih me je privedla izkušnja. To ni za lase privlečena stvar. V "glavi imamo glas", pripravljen, da nam razodene obsežen scenarij ezoterične zgodovine, nastajajoča tisočletja človeške prihodnosti.

Kaj si ti storil s tem?

Še vedno nimam pravega odgovora. Omahujem. Odvisno je, kako močno se ti to doživeti približa. Lasje se ti naježijo; tako je, kot bi imel opravka z izvenzemeljskim bitjem. Ko pa je stvar enkrat za tabo in se povrnejo racionalne navade, si rečeš: "Saj ni moglo biti tako ..."

Verjetno si prepričan, da se s psihedeliki dotaknemo docela različne duhovne ravni od tiste, ki jo opisujejo mistiki in guruji vzhodnjaških tradicij?

Da. Njihov poudarek je na energetskih centrih v telesu, ravnih zavesti, moralni popolnosti duhovnih dimenzij. Sam sem spoznal, da nič od tega ni zanesljivo. Izkušnja s psilocibinom nam hoče pokazati, da obstaja paralelni univerzum, ki sploh ni podoben našemu, da so tam bitja z namero. To ni svet astralnih potovanj ali izven telesnih eksperimentov Roberta Monroea. Govorjenje okultistov o drugih svetovih me je vedno dolgočasilo. Govorjenje o bleščečih ljudeh v valujočih ogrinjalih, realiziranih mojstrih in podobno. Moj vtis o drugi realnosti je njena popolna nenavadnost - njena "Drugačnost", ki je neprimerljiva s tridimenzionalnim prostorom in časom. Do nje sem prišel kot redukcionista, racionalista, materialista, empirista in prisilila me je, da sem resno predelal svojo filozofijo. To ni realnost za mistike v menopavzi, hipnotizirane ali naivce. To je resnično. Občutek, ki veje iz psihedelične izkušnje, ima zgodovinske implikacije. Sistematizacija narave, ki se je začela v šestnajstem stoletju z Linnejem, je v dvajsetem stoletju dosegla svojo kulminacijo.

Katalogiziranje narave je odkrilo nepričakovane stvari, npr. obstoj dimenzij, ki jih negirajo jezik, emocije in religiozna ontologija.

V dvajsetem stoletju smo končno odkrili, kaj vrači resnično počnejo, kaj je namen šamanov. Takšnih informacij ne moremo enostavno postaviti v muzej in pozabiti nanje. V sebi imajo zlato zrno nesporne izkušnje, ki prepričuje, da je naše videnje realnosti boleče pomanjkljivo. Stopali smo po poti razvoja, ki nam je zakril obsežne predele realnosti - področja, ki smo jih označili za predsodke in potem nanje pozabili.

Ali misliš, da si v svojih vizijah dobil občutek za smer, v katero gremo, ali obstaja "točka izbire", trenutek, ko posameznik ali vrsta lahko izbere svojo smer? Ali pa preprosto obstaja smer zgodovine, v katero po naravi gremo?

Realnost ni statična. To je ena izmed stvari, ki jo psihedeliki poskušajo sporočiti. Realnost, v katero smo vtisnjeni, je sama nekakšne vrste organizem in se razvija v smeri konca. Zgodovina dvajsetega stoletja ni preprosto nepričakovana sreča ali anomalija. Je kulminacija procesa, ki je v gibanju, odkar obstaja planet. Nismo odtujeni ali zunaj narave; smo njen ostri rob. Ves obsežni output zgradb in avtocest in vseh stvari, ki karakterizirajo moderni svet, je pravzaprav zunanja oblika naravnega sveta. Evolucija tehnične inteligence na površini planeta, čeprav nova, ni nenaravna.

Človeška bitja so naravni posredniki pri kompresiji, ki v temporalnem svetu narašča v smeri prehoda v nekakšno višjo dimenzijo eksistence. Zgodovina se bliža koncu. Ta presenetljivi zaključek sem izpeljal iz svoje psihedelične izkušnje. Vsi scenariji o koncu zgodovine, ki vznemirjajo človeško mišljenje, od Janezove Apokalipse do zadnjih napovedi raznih NLP kultov, so poskusi, kako dojeti ali se spopasti z intuicijo o transcendentnem odpotovanju od znanih stvari.

Ko gledamo trenutne kulturne trende in jih ekstrapoliramo, lahko upravičeno domnevamo, da bomo ob koncu majevskega koledarja, ki se konča leta 2012, nepoznavni samim sebi, da bo tisto, kar smo imeli za svojo stvaritev, računalniki in tehnologija, postalo dejansko druga raven nas samih. Ko bomo izpeljali to potovanje skozi profani labirint zgodovine,

bomo znova oživel tisto, kar smo vedeli na začetku. Brezšivno arhaično združitev z naravo, ki je ne bo posredoval jezik, ne prepričanje o sebi in drugem, o življenju in smrti, o civilizaciji in naravi. Vse to so začasni in provizorični dualizmi v labirintu zgodovine. Arhaični preporod pomeni, da so vse naše religije blede imitacije Misterije same. Tedaj bodo ljudje rekli: "Sedaj razumemo! Sedaj razumemo, zakaj piramide, zakaj padec Rima, zakaj Auschwitz, zakaj H-bomba!" Vse to so kažipotni na poti do transcendentalnega objekta. Ko ga bomo enkrat dosegli, bo pomen preplaval vsako človeško izkušnjo.

Ko bodo ljudje transformirani, vrnjeni nazaj v skladnost z naravo na množični ravni, ali bo to pomenilo, da smo skupno pripravljene končati tako nizke zadeve, kot so planetarno onesnaževanje in arabsko-izraelski spor ...? Ali ne bo, da bi se to zgodilo, potreben nekakšen transcendentni dogodek? Obisk letečih krožnikov? Nuklearna vojna? Ne vem, poskušam ostati racionalist.

Zdi se malo verjetno, da bi se zgodilo kaj takega. Poglejmo nekaj, kot je fenomen jezika v naši vrsti. Koliko je bil verjeten, preden je obstajal? Predstavlja nekakšno navzkrižje med opičjo vrsto in transcendentalno silo. Toda, ko se enkrat pojavi, je videti inherentni naši biološki organizaciji.

Kakšen naj bi bil ta enkratni šamanski dogodek?

Bilo naj bi približno takole: Transcendentalni objekt, ki ga podrobno opisujejo že od šestnajstega stoletja, je združitev materije in duha. Transcendentalni objekt je stvar, ki deluje podobno kot misel in je kot vrata v imaginacijo. Tam bomo živeli vsi. Zato je psihedelična izkušnja tako pomembna, ker anticipira življenje, živeto v domišljiji. Sedaj me sprašuješ: "Kako je to možno?" Še ena hipoteza: predpostavljaj, da smo odkrili način, ki integrira inteligenco stroja in človeka, ki ustvarja kulturo, v kateri se ljudje in stroji psihološko ne bodo razlikovali. To bi nam omogočilo, da vplivamo na dimenzijo te interakcije. Če ustvarjamo drugo dimenzijo, je to prav lahko raj. To, o čemer danes meditiramo kot o transcendentalnem objektu, bo lahko kot tehnologija napredaj leta 2012.

Ali si prepričan, da je šamanska realnost najpomembnejša paradigma, ki jo imamo na razpolago, pomembnejša kot, recimo, vzhodnjaški mistični model?

Ja. V predzgodovinskem svetu so bile vse religije izkustvene in so temeljile na ekstazi, posredovani z rastlinami. Zelo zgodaj se je določena skupina dvignila med ljudi in neposrednim doživetjem "Drugega". Iz tega so nastale hierarhije, svečeništvo, teološki sistemi, kaste, rituali, tabuji. Šamanizem je v bistvu empirična znanost, ki ima opravka s področjem, o katerem ne vemo ničesar. Ne smemo pozabiti, da so se naši epistemološki instrumenti na Zahodu razvijali zelo neena-komerno. Ogromno vemo o tem, kaj se dogaja v srcu atoma, popolnoma nič pa o naravi lastnega uma. Nimamo ključa. Če so matematične formulacije živa skala ideološke gotovosti, ostajamo brez vsake gotovosti na področju uma. Nezavedno predpostavljamo veliko različnih stvari, ko pa smo prisiljeni, ne znamo braniti svojih pozicij.

Zaradi psihedelikov in kvantne fizike je bilo racionalno razumevanje končno pahnjeno tako daleč, da smo dosegli samo iracionalno jedro narave. Sedaj strmimo in jecljamo, "O Bog, instrumenti, ki so nas privedli do sem, so popolnoma neprimerni ..."

Ali gibanje New Age ponovno ocenjuje vlogo psihedelikov pri razumevanju narave zavesti ali pa se počutiš s svojim pristopom nekako na robu med sodobniki?

Obojega je nekaj. New Age je trenutno beg od psihedelične izkušnje. Počne vse, da bi dokazal, da ne deluje. New Age je v bistvu humanistična psihologija z dodatkom kanaliziranja, kristalov, zdravljenja z zdravilnimi zelišči in podobno. Terapije imajo svoje mesto, toda niso naslovljene na pravo vprašanje: kaj je podlaga Bitja?

Nisem osamljen pri prevrednotenju psihedelikov, vendar skupaj s kolegi predstavljamo skrajno sumljivo in ne docela integrirano frakcijo v tem gibanju. Na neki način še vedno reagiramo na tisto, kar se je zgodilo v šestdesetih. Kdo lahko marsikaj pove o svojem osebnem psihedeličnem doživetju, ki je vedno zelo osebno? Toda šele, ko pregledaš deset tisoč psihedeličnih izkušenj, prideš do sklepa,

za kaj dejansko gre. Številka ena, psihedeliki raztopijo ločnice, kakršnekoli pač so, in kot posledico tega raztopijo kulturno programiranje. So zelo demokratični, raztopijo vsako programiranje. Marksist, šaman, krščanski fundamentalist, vsi bodo postpsihedelično morali temeljito preizprašati temelje svojega prepričanja. LSD se ločuje od naravnih psihedelikov po tem, da je kompetenten kemik lahko dnevno sproduciral pet milijonov doz. To je bilo edinstveno v človeški zgodovini. Med amazonskimi plemeni ali za peyote obred s Huicholi je potrebno kar nekaj navora, da se zbere dovolj materiala za dvajset ljudi. Sprostitev tolikšne količine LSD v moderno družbo je pri oblasti povzročila strah, da se bo pred njenimi očmi dobesečno raztopil celoten socialni stroj. Mislim, da je bil takšen pristop napačen. Mnogi so svetovali, kako ravnati z zadevo. Če bi Aldous Huxley živel še nadaljnjih deset let, bi bilo verjetno precej drugače. Njegova ideja je bila omogočiti psihedelično izkušnjo umetnikom, filozofom, načrtovalcem mest, arhitektom - ne pa vsakemu najstniku.

V svojem delu si se še posebno osredotočil na triptamine, toda ali ni tukaj vključen tudi kulturološki faktor? Ali današnji zahodnjak z uporabo teh psihedelikov vstopa v podobno realnost kot tradicionalni južnoameriški šaman?

Zagotovo; ne mislim, da je posredi kultura. Ko pokadiš DMT, imaš izkušnjo, ki prihaja iz mesa in krvi tvoje človeškosti. Vendar ta izkušnja ostaja v celoti zasebna realnost, dokler ni prelita v posodo jezika. Če jo preliješ v lingvistično posodo Angleža, bo videti zelo različna od tiste, ki jo ubesedi Mazatec. Stvar je v neizbežni relativnosti jezika. Del posla, ki sem si ga zastavil, je ustvariti fenomenološki

Maria Sabina, znana mehiška šamanka, govori v transu vzbudjenem s pomočjo rastlin

opis, kaj se dejansko dogaja. Druga stvar v povezavi s psihedeličnim doživetjem je, da je tako nenavadno, da ne obstaja način, kako bi ga ohranili v spominu. Če obiščete mesto, v katerem niste bili še nikoli, ga vedno lahko primerjate z mesti, v katerih ste že bili. Toda, če se znajdete na kraju, ki nima oprijemljive točke, tedaj morate ustvariti nov jezik dobesečno iz nič.

Zdi se, da se človeški jezik razvija počasneje kot zmožnost človeške zavesti, da krmari po svojih kompleksnejših in globljih ravneh. Kako gledaš na razvoj jezika, da postane bolj senzitivno sredstvo za prenos izkušenj zavesti?

Pravzaprav se zavest ne more razvijati hitreje od jezika. Hitrost, s katero se razvija jezik, določa hitrost razvoja zavesti, sicer se izgubimo v tistem, kar je Wittgenstein imenoval neizrekljivo. Čutiš, a ne moreš povedati, torej je to popolnoma privatna realnost. Spomnimo se samo, kako malo besed imamo za emocije? Ljubim te, sovražim te. Potem pa premikamo gumb sem ter tja. Zelo te ljubim, zelo te sovražim. Kako se počutiš? Dobro. Pa imamo doslej že na tisoče in tisoče besed za čunje in navlako, za to in ono. Ustvariti moramo bogatejši jezik emocij. Bili so časi, to bi lahko bila za koga velika študija, ko so obstajale v angleško govorečem svetu emocije, ki jih ni več, ker so se izgubile besede. S tem se zelo približamo temu, kako jezik ustvarja realnost. Ne verjamem, da je svet ustvarjen iz kvarkov ali elektromagnetnih valov, zvezd ali planetov. Prepričan sem, da je svet ustvarjen iz jezika.

Ali lahko oživimo izgubljeno emocijo tako, da ustvarimo besede zanjo? So barve, ki ne obstajajo več, ker so se izgubile besede. V mislih imam besedo jacint. To je vrsta oranžne barve. Ko enkrat poznate besedo jacint, jo vedno lahko prepoznate. Brez nje pa lahko

rečete samo bolj temen odtенок oranžne. Nikoli nismo poskusili zavestno razviti svojega jezika, enostavno smo ga pustili, naj se razvija. Sedaj smo dosegli raven zavedanja in kulturne potrebe, ko moramo dejansko načrtovati, kakšni svetovi naj se rojevajo. So področja, kjer se morajo besede znebiti moči zmotnega političnega mišljenja. Propagandisti fašističnega reda že razumejo to. Vedo, da če nekaj napraviš za neizrekljivo, to napraviš za nezamisljivo. Potem te to ne muči več. Načrtovati evolucijo jezika je način, kako pospešiti izražanje mej zavesti. Ko si bomo zastavili za nalogo opisati psihedelično izkušnjo, bo ta postala bolj dostopna.

Predpostavimo, da nas naša imaginacija vodi v prihodnost in da to dejstvo sprejme večje število ljudi. Koliko ljudi bi se moralo strinjati s to predpostavko, ter kakšne vrste ritual, ceremonija bi bila potrebna, da bi se pokazali znaki sprememb, da bi predrugačili jezik in ga prilagodili novim vizijam?

Ne vem. Morda je potrebnih kritičnih 5 odstotkov ali tako nekako. Politično revolucijo izvrši 10 odstotkov populacije. Psilocibin gobe se širijo prek družbe. V zadnjih desetih letih smo pričla druge neolitske revolucije. Prva neolitska revolucija je bila iznajdba poljedelstva, druga je izum domačega vzgajanja gob. *Stropharia Cubensis*, najbolj razširjena, je bila pred to iznajdbo redka tropska goba. Sedaj raste od Nome do Ognjene zemlje, na vsakem podstrešju, kleti in garaži. Strategija, s katero goba osvaja družbo, je podobna načinu, kako se širi micelij v petrijevki. Z bratom sva 1975 napisala knjigo *Psilocybin: Magic Mushroom Grower's Guide*, ki se je prodala v stotisoč izvodih. Sledila so ji podobna dela, pojavljajo se prodajalci trosov. Težko si je predstavljati, koliko ljudi sedaj to počne.

Udarjen sem na psilocibin. Mislim, da je beseda droga neprimerna, da je model halucinogenih spojin, ki smo ga nasledili od izkušenj z LSD, docela neadekvaten. Je zgolj naključje. Rad imam rastlinske halucinogene. Tukaj se zgodi prava simbioza. LSD je stvar laboratorija, psilocibin stvaritev gozdov in polj. Ko ga razmnožujemo, širimo, ko nas zadene, je to recipročen odnos in transfer energije in informacije. Prava simbioza, pri kateri obe stranki pridobita. Nihče se ničemur ne odpove.

Udomačili smo mnoge rastline in živali, to ni velika novica. Vendar to ni oreh ali jabolko, ni pes ali mačka. Morda je pametnejše od nas.

Kakšen je tvoj odgovor ljudem, ki še vedno odklanjajo psihedelično izkustvo kot nekaj umetnega? Tvoje stališče temu gotovo nasprotuje?

Prav nič umetnega ni pri tem. Te stvari so bile del človeške prehrane od samega začetka. Vzrok nerazumevanja je neprimeren besednjak; to so "droge" in "droge" so rdeča cunjca. Histerični smo kar zadeva droge. Vsa družba razpada zaradi silnega napada, ki ga s svojo distribucijo mamil vrši sindikat podzemlja. Postati moramo bolj sofisticirani pri postavljanju definicij. Kar nas zares alarmira v zvezi z drogami, je nezavedno, obsesivno in samodestruktivno obnašanje. Ko naletimo nanj, se mu umaknemo. Zasvojenost z drogami kot sta kokain in morfij, ima takšne posledice. Psihedeliki pa nasprotno prekinajo navado in z njo povezan vzorec misli. Posamezniku omogočijo vpogled v strukturo lastnega življenja in presojo o njem. Skupno z drogami imajo to, da so spojine, običajno v obliki tablet, ki delujejo znotraj telesa. Prepričan sem, da bi razumna definicija drog legalizirala psilocibin in prepovedala televizijo.

Predstavljajmo si, da bi v II. svetovni vojni zmagali Japonci in v ameriško življenje vpeljali tako zahrbtno drogo, da bi bil povprečni Američan še po tridesetih letih pet ur na dan zadet z njo. Morda vidite v tem pretirano zlobo, ampak Američani to počnejo sami sebi. Najbolj grozna stvar "tripa", ki ga ponuja televizija, je, da to ni vaš trip. Je trip, ki prihaja skozi vrednostni sistem, katerega najvišji bog je vsemogočni dolar. Televizija je opij ljudstva. Obsežen odpor oblasti do psihedelikov ni zaradi njihove možne povezanosti s kriminalnim podjetjem, vrednim milijone dolarjev; kar se tega tiče, so psihedeliki trivialnost. Inspirirajo razmišljanje o vrednotah, to pa je najbolj korozivna stvar, ki se lahko zgodi.

Bi lahko povedal kaj več o svoji ideji psihedeličnega pionirja kot alkimista, ki lahko napravi dušo oprijemljivo?

Za alkimijo duh biva v srcu materije. Alkimisti so bili dediči velikega helenističnega,

religioznega sistema, ki ga običajno označujemo kot "gnostičnega". Centralna ideja gnosticizma je ujetost duše v nižjih ravneh univerzuma, ki so ji tuji. Alkimisti so to idejo vzeli dobesedno in predlagali, da bi duh lahko destilirali ali izmamili iz goste matrice materije. Torej ravno tisto, kar psihedeliki omogočajo. Zanimivo je videti, kako so alkimisti v različnih obdobjih prispevali k napredku farmakologije. Pri iskanju eliksirja življenja so odkrili destilirani alkohol, Paracelsus pa je populariziral opij. Nočem grajati alkimističnega iskanja, ampak pokazati, da je njeno verovanje o duhu v materiji ostanek starejše, šamanške plasti verovanj, ki vključujejo zavezništvo rastlin. Mnenje, da lahko kdo sam poskrbi za svoj duhovni razvoj, imam za bedasto. Nemogoče je imeti duhovno izkušnjo, ki bi okrepila določen moralni red ali vrednostni sistem, razen če se ne zatečete k psihedelikom, stradanju ali pobegnute v divjino. Mislim, da se ljudje sploh ne zavedajo, kako zares so psihedeliki učinkoviti.

Želim si, da bi bili ljudje bolj katoliški v svojih okusih. Če ste zagovornik vrlin joge, naravne prehrane ali manter, dolgujete samim sebi, da te stvari raziščete v vzporedno uporabo psihedelikov. Sam sem raziskal možnosti, ki sem jih omenil, preden sem se odpravil na zlato pot k duši.

Zakaj obstaja toliko predsodkov, tako na Vzhodu kot na Zahodu, zoper psihedelike?

Ljudje so zaljubljeni v potovanje. Ljudje ljubijo iskati odgovore. Če jim rečete, da je čas za iskanje minil in je prišel trenutek soočenja z odgovorom, je to več kot izziv. Vsak lahko leta in leta pometa okrog ašrama in si čestita, da je sledil Babo v razsvetljenje. Potreben je pogum, pravi pogum, da vzameš psihedelik. Želodec se ti krči in potijo se ti dlani, ker veš, da gre zares, da bo delovalo. Ne v dvanajstih letih, ne v dvajsetih letih, ampak v eni uri. V celotnem duhovnem prizadevanju vidim veliko število ljudi, ki živijo na temelju odsotnosti uspeha. Če jim uspe, je njihovega prizadevanja konec. Nobenemu se za kaj takega ne mudi.

Ali v tvoji shemi stvari obstaja prostor za institucionalno religijo, za ortodoksna religiozna verovanja?

Ja. Okril sem, da vsi sistemi, ki se ponujajo kot duhovne poti, odlično delujejo v prisotnosti

psihedelikov. Če si prepričan, da so mantre učinkovite, jih poskusi z dvajsetimi miligrami psilocibina. Psihedeliki iluminirajo vsako iskreno religiozno motivacijo. Povedano precej trivialno, religiozno iskanje je avtomobil, psihedeliki pa so gorivo, ki ga poganja. Brez goriva ne prideš nikamor, ne glede na to, kako lepa je notranja oprema ali močan stroj.

Kaj osebno misliš, kam gre gibanje New Age v tem trenutku in kje v tem spektru vidiš svoje mesto?

Verjamem, da bo zmagala najboljša ideja. Zavezani smo samim sebi in svetu, da storimo najboljše, kar moremo, da na mizo položimo najboljše ideje. Zatem se moramo umakniti in opazovati. V sebi imam nekaj darvinističnega prepričanja, da bo prava ideja triumfalna. Po mojem psihedelike njena lastna avtentika postavlja izven zakona. Kristalov in bionapitkov seveda ne bodo prepovedali, saj ne sprožajo nobenega problema. Problem psihedelikov moramo postavljati vedno znova, dokler vlada deluje kot podaljšana roka krščanskega fundamentalizma. Življenje, svoboda in iskanje sreče so v ustavi Združenih držav neodtujljiva pravica. Če v oblikah sreč ni psihedeličnega iskanja razsvetljenja, potem ne vem, kaj naj sreča v ustavi pomeni. Blizamo se temnejšemu obdobju pred jutrom, zaradi zavajajoče vladne politike na tem področju. Celoten problem "trdih drog" se mi zdi grozna goljufija. Vlade so bile vedno glavni dobavitelj narkotikov; kar poglejmo: trgovina s sladkorjem v Angliji, opijska vojna na Kitajskem, vpletenost CIA v trgovini z mamili v Jugovzhodni Aziji in sedanja distribucija kokaina iz Južne Amerike. Opustiti bomo morali svojo krščansko željo po spreminjanju ljudi "za njihovo dobro".

Poglejmo dve drogi in ju primerjajmo: kokain je ultrašik, en gram stane 100 dolarjev ter je, kot ga doživljam sam, popolnoma brez vrednosti. Zbistri te manj kot dvojni espresso. Na drugi strani imamo lepilo za plastiko. Cena tube je dolar in pol. Z njim se lahko popolnoma uničite in celo ubijete nič počasneje kot s kokainom. Zakaj torej ljudje v Diorjevih oblačilih in rolls roycejih ne grabijo po lepilu? Ker je ceneno, groteskno in *declassé*. Od tod moramo izpeljevati zadeve s trdimi drogami. Edini način je, da znižamo ceno kokaina na dolar in pol za gram. V trenutku bi se razkrl

kot grozna, banalna in destruktivna stvar. Samo tedaj, ko se vlada vmeša z omejevanjem dostopnosti, stvari nenadoma dobijo astronomsko vrednost. Gre za igro, ki jo režira vlada.

V različnih deželah opažam znake, da so vlade končno opazile sporočila okolja. Ob pojmu Gee kot refleksije o nastajajoči globalni zavesti se mi zdi, da bi tudi tvoj pojem "Nadduše" lahko postal pomemben ...

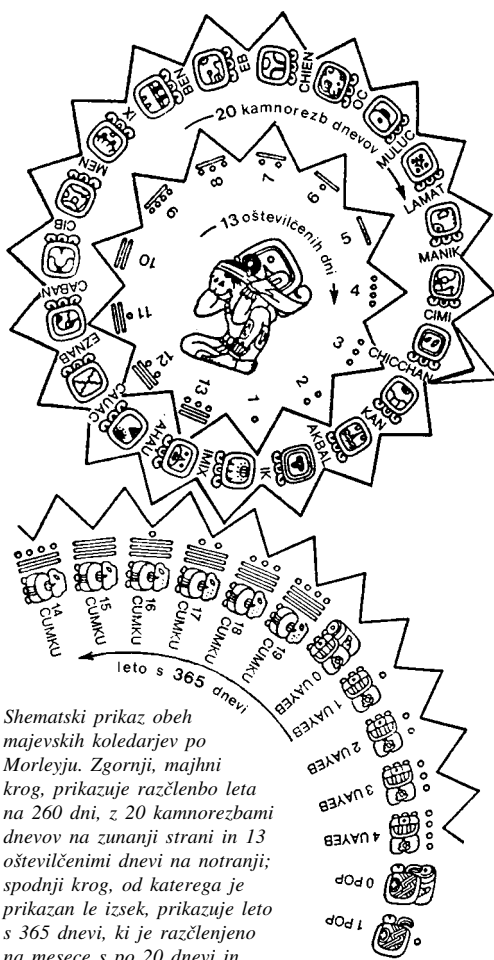
Vse te stvari so del gibanja New Age, ki sem ga zamenjal s pojmom arhaičnega prepoveda, ki je bolj umeščen v zgodovinsko perspektivo. Ko kultura izgubi svoj pomen, je običajni odziv iskanje "navezujočega modela" v preteklosti. Primer tega je razpad srednjeveškega sveta v času renesanse. Ljudje so izgubili svoj kompas, zato so se vrnili h grškim in rimskim modelom ter ustvarili klasicizem: rimsko pravo, grška estetika itd.

V dvajsetem stoletju je globalna civilizacija izgubila svoj smisel obstoja. Ko se oziramo nazaj po primernem modelu, se moramo vrniti v predzgodovino, dvanajst do petnajst tisoč let nazaj. Pomemben del gibanja za človeški potencial in New Age je ponovna uveljavitev rituala, ponovno odkritje šamanizma, psihedelikov in pomembnosti Boginje. Zadevo mora poganjati avtentična religiozna izkušnja. Psihedeliki vzpostavijo stik z nečim, kar je resnično in neposredno - z umom planeta. Z Naddušo vsega življenja na zemlji. To je prava stvar. Hipoteza o Gei, o planetu kot samoregulacijskem sistemu je že tako daleč, da nekateri pravijo: "Saj, planet je skoraj živ!" Šel bi še dlje od tega. Ni samo živ, tudi misli.

Zelo resno jemljem idejo, da je Logos resničen, da obstaja Um vodnik, Nadduša, ki naseljuje biomo planeta. Človekovo ravnotežje, dostojanstvo in religioznost so odvisni od neposrednega stika s to sfero. Šamanizem jo omogoča. Na Zahodu je bil prisoten do padca evezinskih misterijskih tradicij. Pohodili so jih barbari, ne vedoč, kaj uničujejo.

Duša planeta ni neudeležena pri nastajanju smeri človeške zgodovine. Smo del kozmične drame, za katero sem prepričan, da ne bo

kamnorezbe
mesecev

Shematski prikaz obeh majevskih koledarjev po Morleyju. Zgornji, majhni krog, prikazuje razčlenbo leta na 260 dni, z 20 kamnorezbnimi dnevi na zunanji strani in 13 oštevilčenimi dnevi na notranji; spodnji krog, od katerega je prikazan le izsek, prikazuje leto s 365 dnevi, ki je razčlenjeno na mesece s po 20 dnevi in petimi nesrečnimi dnevi - na levi so kamnorezbe mesecev.

obstajala brez števila obdobjev v prihodnost, kot je obstajala v preteklosti.

Vse to doseže svoj vrhunec v letu 2012. Lahko to razložiš?

V letu 2012 vidim nekakšno kulminacijo. Tudi Maji so postavili v leto 2012 konec 5128 let dolgega cikla. Tisto, kar imenujem zgodovinska eksistenca, je samoomejevalna situacija, ki se ne more projicirati stoletja v prihodnost. Trgamo Zemljo, bruhamo strupe. Celoten planet reagira. Psihedeliki bodo igrali pomembno vlogo pri ozaveščanju ljudi o tem, kaj se zares dogaja.

Dejal si, da je pomemben del mističnega iskanja soočenje s smrtjo in prepoznanje ritma

življenja. Ali bi podrobneje prikazal svoj pogled na implikacije procesa umiranja?

Psihedelična stanja so slutnja procesa umiranja, ali kot mu pravijo Tibetanci, Bardo ravni onstran fizične smrti. Naša fizična smrt je nekakšne vrste vzletna steza za dušo. Ezoterične tradicije pravijo, da je življenje priložnost za pripravo na smrt. Spotoma bi morali prepoznovati kažipote, da bi prihod smrti in prehod potekala gladko. Psihedeliki pokažejo transcendentalno naravo realnosti. Težko je umreti elegantno kot ateist ali eksistencialist. Zakaj bi? Zakaj ne besneti zoper umiranje luči? Samo, da ne gre za umiranje luči, svitanje, ampak svitanje Velike luči, zoper katero gotovo ni dobro divjati. Tendenca New Agea je zanikanje smrti. Nekateri ljudje so obsedeni s telesno nesmrtnostjo, z zamrzovanjem in ponovnim oživljanjem čez pet tisoč let. Očiten znak pomanjkanja ravnotežja. Tao teče skozi sfere življenja in neživljenja z enako lahkoto.

Imaš proces smrti za potovanje v lastni vrednostni sistem?

Podobno kot psihedelično stanje mora biti tudi smrt prelita v posodo jezika. Umiranje je v svojem bistvu fiziološko. Morda so v možganih določene spojine, ki se sprostijo tedaj, ko procesa umiranja ni več mogoče ustaviti. Kljub temu imajo stanja umiranja nenavadno podobnost s šamanskimi potovanji in psihedeliki.

Prepričan sem, da je najboljši oris zavesti, ki ga imamo, šamanski. Svet ima svoje "središče", ki je v nas samih, ko gremo vanj, naletimo na navpično os, ki omogoča potovanje navzgor in navzdol. So nebeški svetovi, svetovi pekla in raja, ki se nam odpirajo na naših šamanskih potovanjih. Naša obveza je, da raziščemo te sfere in posredujemo informacije tistim, ki jih zanima zarisovanje predelov psihe. V tem trenutku naše zgodovine je to verjetno najbolj

strahospoštovanja vredno potovanje, polno navdiha, ki si ga posameznik lahko samo želi.

Če bi bili psihedeliki legalni in bi imel uvodno predavanje, kaj bi bila naša prva naloga?

Verjetno bi vam predlagal, da posadite prava semena ali trose in preberete nekaj zgodovine. Potem, ko bi jo asimilirali in poskrbeli za rastlino, da zraste do polne produkcije alkaloidov, bi se znašli na pragu svoje kariere, jaz pa bi razpustil razred.

Upoštevanje zgodovine je zelo pomembno za dober potek psihedeličnega doživetja. Psilocibin nam pokaže film zgodovine; vidi nas kot zgodovinska bitja. Je pogled nad vsem in se ne ukvarja s trenutki, temveč s fenomenom opic v zadnjem milijonu let. Takšne nas vidi. Nekatera njegova stališča lahko sprejmeš, če imaš pravi občutek za prednike, vse mrtve ljudi, za vse tiste, ki so bili pred nami. Kako dolg, čuden trip je bil to - od stenskih slikarj Altamire do praga vesoljske ladje. Sedaj stojimo na pragu, z roko v roki s tem nenavadnim, novim sopotnikom. Iz zgodovinske spremembe prihaja nepričakovano. Problem Drugega, potrebe in prisotnost Drugega, narava Drugega - to so vprašanja in zadeve, ki bodo gnali nov red človeškega spoznanja.

Izbral in prevedel Samo Škrbec

Zgornje besedilo je uredniška kompilacija treh intervjujev: "Sacred Plants and Mystic Realities", ki je bil objavljen v avstralski reviji *Nature and Health* v jeseni 1990, vodil ga je Nevill Drury; "In Praise of Psychedelics", ki je bil objavljen v *L.A. Monthly*, 20.-26. maj 1988, vodil ga je Jay Levin; in intervjuja s Terencom McKenno, ki sta ga vodila David Jay Brown in Rebecca McClen, objavljen v reviji *High Times*, aprila 1992.